CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MFI 2016

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z FILOZOFII

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **11 maja 2016 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MFI-R1_1P-162

MFI 2016

Więcej materiałów na lern.one

Układ graficzny
© CKE 2015

Zadanie 1.

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Platon, *Menon*

SOKRATES: Jeśli cnota jest rodzajem wiedzy, jest oczywiste, że można jej nauczyć.

MENON: Z pewnością.

SOKRATES: Szybko to rozstrzygnęliśmy […].

MENON: Doskonale.

SOKRATES: Następnym problemem, który, jak się wydaje, należy rozpatrzyć, jest to, czy cnota jest wiedzą, czy czymś innym niż wiedza.

MENON: Mnie się też wydaje, że jest to następny problem, który trzeba rozpatrzyć.

SOKRATES: Więc cóż? Czy nie uważamy cnoty za dobro? Czy podtrzymujemy tę hipotezę, że cnota jest dobrem?

MENON: Z pewnością.

SOKRATES: Gdyby istniało jakieś dobro oddzielnie od wiedzy, wówczas i cnota mogłaby nie być wiedzą; jeśli jednak nie ma takiego dobra, które nie należałoby do wiedzy, możemy słusznie przypuszczać, że jest ona wiedzą.

MENON: Jest tak.

SOKRATES: Czy dzięki cnocie jesteśmy dobrzy?

MENON: Tak.

SOKRATES: Jeśli dobrzy, to i pożyteczni: wszystko, co dobre, jest bowiem pożyteczne. Czyż nie?

MENON: Tak.

SOKRATES: Zatem i cnota jest pożyteczna?

MENON: Z konieczności, zgodnie z tym, cośmy ustalili.

SOKRATES: Popatrzmy zatem, jakie rzeczy są dla nas pożyteczne, rozpatrując każdą z osobna. Zdrowie, mówimy, siła, piękność, bogactwo; wszystkie te rzeczy i im podobne uważamy za pożyteczne. Czyż nie?

MENON: Tak.

SOKRATES: Ale niekiedy uważamy, że te same rzeczy nam szkodzą; czy też tak uważasz, czy nie?

MENON: Tak samo.

SOKRATES: Zastanów się zatem, jak są one kierowane, gdy nam przynoszą pożytek, a jak gdy szkodzą? Czy nie jest tak, że gdy są używane rozsądnie, przynoszą nam pożytek, jeśli nie, szkodzą?

MENON: Z pewnością.

SOKRATES: Rozważmy teraz rzeczy od strony duszy. Czy nazywasz coś roztropnością, sprawiedliwością, męstwem, zdolnością do nauki, pamięcią, hojnością i tym podobnie?

MENON: Nazywam.

SOKRATES: Zastanów się, czy te spośród nich, które nie są twoim zdaniem wiedzą, lecz czymś różnym od wiedzy, nie są takie, że raz szkodzą, innym razem przynoszą pożytek? Na przykład męstwo; gdy męstwo nie jest rozważne, ale jest tylko zuchwalstwem; jeśli człowiek jest nierozsądnie zuchwały, ponosi szkodę, jeśli kieruje nim rozsądek, odnosi korzyść.

MENON: Tak.

Więcej materiałów na lern.one

SOKRATES: Czy nie jest tak samo z rozwagą i zdolnością uczenia się? To, czego się uczymy i czemu się oddajemy z rozsądkiem, przynosi pożytek, jeśli bez rozsądku, szkodzi.

MENON: To całkowita prawda.

SOKRATES: Krótko mówiąc, czy wszystko to, co dusza podejmuje albo znosi kierując się rozsądkiem, nie kończy się szczęśliwie, jeśli zaś kieruje się nierozsądkiem, przeciwnie?

MENON: Tak się wydaje.

SOKRATES: Jeśli zatem cnota jest jedną z rzeczy związanych z duszą i z konieczności musi być pożyteczna, musi być rozsądkiem; wszystkie inne bowiem rzeczy z duszą związane nie są same z siebie ani pożyteczne, ani szkodliwe, ale zależnie od tego, czy towarzyszy im rozsądek, czy szaleństwo szkodzą lub przynoszą pożytek. Zgodnie z tym rozumowaniem, ponieważ cnota przynosi pożytek, musi być rodzajem rozsądku.

MENON: I mnie się tak wydaje.

Platon, *Menon*, przeł. P. Siwek, [w:] Platon, *Gorgias. Menon*, Warszawa 1991, s. 173–175.

Zadanie 1.1. (0–2)

W powyższym dialogu Sokrates argumentuje na rzecz powszechnie przypisywanego mu stanowiska etycznego.

Podaj nazwę tego stanowiska i wyrażaną w nim tezę.

Nazwa: .....

Teza: .....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 1.2. (0–1)

Spośród poniższych twierdzeń wybierz i zaznacz to, na które <u>nie zgodził się</u> Menon.

A. Cnota jest tożsama z wiedzą.

B. To, co dobre, jest też korzystne.

C. Uczenie się zawsze przynosi pożytek.

D. Kierowanie się rozsądkiem przynosi korzyść w postępowaniu moralnym.

Zadanie 1.3. (0–2)

Sokrates formułuje implikację: *Jeśli cnota jest rodzajem wiedzy, to można jej nauczyć.*

a) Zapisz tę implikację w języku rachunku zdań.

.....

.....

b) Napisz zdanie, które wynika logicznie z koniunkcji powyższej implikacji oraz pierwszego jej członu.

.....

.....

Zadanie 1.4. (0–2)

Uzupełnij następującą rekonstrukcję rozumowania Sokratesa, wstawiając w wolne miejsca odpowiednie zdania.

Przesłanka pierwsza: Jeżeli cnota nie jest wiedzą, to istnieje „jakieś dobro oddzielnie od wiedzy".

Przesłanka druga: Jednak nieprawda, że

.....

Wniosek: Zatem

.....

Zadanie 1.5. (0–2)

Czy, zdaniem Sokratesa, cechy takie jak męstwo lub hojność zawsze są cnotami? Odpowiedz na pytanie i wyjaśnij, jak Sokrates uzasadnia swój pogląd.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 1.6. (0–1)

Sokrates stoi na stanowisku, że bezwzględnie dobra moralnie jest tylko cnota.

Którzy z filozofów zgodziliby się z tym stanowiskiem? Zaznacz poprawną odpowiedź.

A. Sofiści.
B. Stoicy.
C. Utylitaryści.
D. Egzystencjaliści.

Zadanie 1.7. (0–1)

Nawiązując do poglądów Sokratesa, jego uczeń, Platon, rozwinął koncepcję zdobywania wiedzy zwaną teorią anamnezy.

Wyjaśnij, na czym – według Platona – polega anamneza.

.....

.....

.....

Zadanie 1.8. (0–1)

Platońska koncepcja anamnezy wiąże się z jego teorią idei. Podaj dwie cechy, które Platon przypisuje ideom.

Cecha pierwsza:……..……..

Cecha druga: ..……..

Zadanie 1.9. (0–4)

Platońskie rozumienie człowieka jako duszy uwięzionej w ciele interpretowane jest dwojako: jako wyraz stanowiska określanego mianem dualizmu (psychofizycznego) lub stanowiska nazywanego spirytualizmem.

Wyjaśnij obydwa stanowiska oraz podaj do każdego z nich nazwisko jego głównego nowożytnego przedstawiciela.

1. Dualizm (psychofizyczny)

Wyjaśnienie: .....

.....

Przedstawiciel: .....

2. Spirytualizm

Wyjaśnienie: .....

.....

Przedstawiciel: .....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 1.10. (0–6)

Podaj dwie starożytne i dwie nowożytne lub współczesne tradycje filozoficzne (szkoły, kierunki lub myślicieli), które nie zgodziłyby się z Platońskim założeniem, że rozum jest jedynym źródłem wiedzy powszechnie obowiązującej (obiektywnej). Każdej z tych tradycji przyporządkuj charakterystyczny dla niej argument na poparcie tej niezgody.

Tradycje starożytne:

1.

a) Szkoła/kierunek/myśliciel: .....

b) Argument: .....

.....

2.

a) Szkoła/kierunek/myśliciel: .....

b) Argument: .....

.....

Tradycje nowożytne lub współczesne:

3.

a) Szkoła/kierunek/myśliciel: .....

b) Argument: .....

.....

4.

a) Szkoła/kierunek/myśliciel: .....

b) Argument: .....

.....

Zadanie 2. (0–3)

Do najważniejszych dyscyplin filozofii zalicza się ontologię (metafizykę), epistemologię i etykę. Podaj po jednej tezie Arystotelesa z zakresu każdej z tych dyscyplin.

a) Teza Arystotelesa z zakresu ontologii (metafizyki):

.....

.....

b) Teza Arystotelesa z zakresu epistemologii:

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

c) Teza Arystotelesa z zakresu etyki:

.....

.....

Zadanie 3. (0–25)
Napisz wypracowanie na jeden z podanych tematów.

Temat 1. **Martin Buber pisał: „Staję się Ja w zetknięciu z Ty. Stając się Ja, mówię Ty. Każde prawdziwe życie jest spotkaniem". Czy zgadzasz się z Martinem Buberem, że istota człowieczeństwa tkwi w relacji Ja-Ty i w niej się urzeczywistnia? Uzasadniając swoje stanowisko, odwołaj się do poglądów wybranych filozofów.**

Temat 2. **G.W. Hegel głosił, że „to, co rozumne, jest rzeczywiste, a to, co rzeczywiste jest rozumne". Wyjaśnij, jak rozumiesz tę tezę, oraz napisz, w jaki sposób można jej bronić lub ją podważać. W rozważaniach odwołaj się do poglądów wybranych filozofów.**

Więcej materiałów na lern.one

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***

Więcej materiałów na lern.one